

Teataja

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

63. aastakäik

30. märts 2020

Sisukord

I Resolutsioonid, soovitused ja arvamused

SOOVITUSED

Euroopa Keskpang

2020/C 102 I/01	Euroopa Keskpanga Soovitus, 27. märts 2020, dividendide jaotamise kohta COVID-19 pandeemia ajal ja soovitus EKP/2020/1 kehtetuks tunnistamise kohta (EKP/2020/19)	1
-----------------	---	---

II Teatised

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

Euroopa Komisjon

2020/C 102 I/02	Komisjoni teatis — COVID-19 — Juhised ELi suunatud mittehädavajalike reise ajutise piirangu rakendamise, ELi kodanike repatrieerimise puhul transiidikorra hõlbustamise ja viisapoliitikale avalduva mõju kohta	3
2020/C 102 I/03	Komisjoni teatis — COVID-19 puhangu ajal töötajate vaba liikumise õiguse kasutamist käsitlevad suunised	12

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

SOOVITUSED

EUROOPA KESKPANK

EUROOPA KESKPANGA SOOVITUS,

27. märts 2020,

dividendide jaotamise kohta COVID-19 pandeemia ajal ja soovituse EKP/2020/1 kehtetuks tunnistamise kohta

(EKP/2020/19)

(2020/C 102 I/01)

EUROOPA KESKPANGA NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu määrust (EL) nr 1024/2013, 15. oktoober 2013, millega antakse Euroopa Keskpangale eriülesanded seoses krediitiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga ⁽¹⁾, eelkõige selle artikli 4 lõiget 3,

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Keskpank (EKP) peab oluliseks, et krediitiasutused saaksid jätkuvalt täita oma rolli kodumajapidamiste, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ja ettevõtete rahastamisel koroonaviiruse haigusega (COVID-19) seotud majandusšoki ajal. Selleks on mõeldudapääsmatu, et krediitiasutused säilitaksid kapitali, millega säilib nende võime kriisist mõjutatud majandust toetada COVID-19 poolt tekitatud ebakindluse õhkkonnas. Seetõttu peab kapitaliressurss reaalmajanduse toetamiseks ja kahjumi katmiseks olema praegu tähtsam kui kaalutusõigusel põhinevad dividendide väljamaksed ja aktsiate tagasiostud.
- (2) Seetõttu peab EKP kohaseks, et olulised krediitiasutused jätaaksid COVID-19ga seotud majandusšoki ajal dividendide välja maksmata ja aktsionäride tasustamiseks mõeldud aktsiate tagasiostud tegemata. Arvestades erandlikke asjaolusid, tuleb Euroopa Keskpanga soovitus EKP/2020/1 ⁽²⁾ tunnistada kehtetuks.
- (3) Reaalmajandusele antava toetuse maksimeerimiseks peetakse samuti asjakohaseks, et kaalutusõigusel põhinevaid dividendimakseid ei tohiks teha ka vähem olulised krediitiasutused,

⁽¹⁾ ELT L 287, 29.10.2013, lk 63.

⁽²⁾ Euroopa Keskpanga soovitus EKP/2020/1, 17. jaanuar 2020, dividendide jaotamise põhimõtete kohta (ELT C 30, 29.1.2020, lk 1).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

I.

1. EKP soovib krediitiasutustel vähemalt kuni 1. oktoobrini 2020 dividende⁽³⁾ mitte maksta ja mitte võtta tagasivõtmatus dividendide maksmise kohustust majandusaastate 2019 ja 2020 osas ning jätta aktsionäride tasustamiseks mõeldud aktsiate tagasiostud tegemata.
2. Krediitiasutused, kes ei saa täita käesolevat soovitusi, kuna nende hinnangul on nad õiguslikult kohustatud dividendi maksma, peaksid viivitamata selgitama neid põhjusi oma ühisele järelevalverühmale.
3. Käesolevat soovitusi kohaldatakse järelevalve alla kuuluva olulise grupi konsolideeritud tasandil, vastavalt määratlusele Euroopa Keskpanka määruse (EL) nr 468/2014 (EKP/2014/17) (⁴) artikli 2 punktis 22, ja järelevalve alla kuuluva olulise üksuse individuaalsel tasandil, vastavalt määratlusele Euroopa Keskpanka määruse (EL) nr 468/2014 (EKP/2014/17) artikli 2 punktis 16, kui järelevalve alla kuuluv oluline üksus ei ole järelevalve alla kuuluva olulise grupi osa.

II.

Käesolev soovitus on adresseeritud järelevalve alla kuuluvatele olulistele üksustele ja järelevalve alla kuuluvatele olulistele gruppidele vastavalt määratlusele Euroopa Keskpanka määruse (EL) nr 468/2014 (EKP/2014/17) artikli 2 punktides 16 ja 22.

III.

Käesolev soovitus on adresseeritud ka riiklikele pädevatele asutustele ja riiklikele määratud asutustele seoses järelevalve alla kuuluvate vähem oluliste üksuste ja järelevalve alla kuuluvate vähem oluliste gruppidega vastavalt määratlusele määruse (EL) nr 468/2014 (EKP/2014/17) artikli 2 punktides 7 ja 23. Käesoleva soovitusi kohaldajaks nendele üksustele ja gruppidele osas on kohastel juhtudel riiklikud pädevad asutused ja riiklikud määratud asutused.

IV.

EKP jätkab majandusolukorra hindamist ja kaalub dividendimaksete edasise peatamise soovitusi pärast 1. oktoobrit 2020.

V.

Euroopa Keskpanka soovitus EKP/2020/1 tunnistatakse kehtetuks.

Frankfurt Maini ääres, 27. märts 2020

EKP president
Christine LAGARDE

⁽³⁾ Krediitiasutustel võib olla mitmesugune õiguslik vorm, näiteks börsiettevõtte ja mitte-aktsiaselts, sh investeerimisfond, kooperatiiv või hoiuasutus. Käesolevas soovitusi tähendab mõiste dividend iga sularaha väljamakset, mille peab heaks kiitma üldkoosolek.

⁽⁴⁾ Euroopa Keskpanka määrus (EL) nr 468/2014, 16. aprill 2014, millega kehtestatakse raamistik Euroopa Keskpanka ja riiklike pädevate asutuste vaheliseks ning riiklike määratud asutustega tehtavaks koostööks ühtse järelevalvemehhanismi raames (ühtse järelevalvemehhanismi raammäärus) (EKP/2014/17)

II

(Teatiseid)

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

EUROOPA KOMISJON

KOMISJONI TEATIS

COVID-19

Juhised ELi suunatud mittehädavajalike reiside ajutise piirangu rakendamise, ELi kodanike repatrieerimise puhul transiidikorra hõlbustamise ja viisapoliitikale avalduva mõju kohta

(2020/C 102 I/02)

Koroonaviirus on levinud üle kogu maailma ja tinginud mitmesuguseid meetmeid nakkuse levimiskiiruse piiramiseks. 10. märtsil 2020 rõhutasid riigipead ja valitsusjuhid Euroopa ühise lähenemise ja Euroopa Komisjoniga tiheda koostöö tegemise vajalikkust. Eelkõige kutsuti tervishoiuministreid ja siseministreid üles iga päev konsulteerima, et tagada nõuetekohane koordineerimine ja jõuda ühiste Euroopa juhiteni ⁽¹⁾.

Täna meie ees oleva üleilmse ohu ulatus rõhutab veelgi ELi-poolse koordineerimise hädavajalikkust, et maksimeerida riigi tasandil võetud meetmete võimalikku mõju.

Neis oludes võttiski komisjon 16. märtsil 2020 vastu *teatise Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule* ⁽²⁾, milles kutsus ajutiselt piirama mittehädavajalikke reise ELi, arvestades COVID-19 (edaspidi „teatis“). Selles püüti tagada, et ELi välispiiridel võetavad meetmed oleksid järjepidevad ja asjakohased.

See teatis täiendab dokumenti „Komisjoni suunised piirihaldusmeetmete kohta tervise kaitsmiseks ning kaupade ja oluliste teenuste kättesaadavuse tagamiseks“ ⁽³⁾ (edaspidi „suunised“), mille eesmärk on kaitsta kodanike tervist, tagada nende inimeste nõuetekohane kohtlemine, kellel on tarvis reisida, ning hoolitseda, et hädavajalikud kaubad ja teenused jääksid ELi sees kättesaadavaks.

Teatistes rõhutati, et ELi välispiir peaks toimima turvaperimeetrina ja et liikmesriigid ning Schengeni lepinguga ühinenud riigid peaksid piirama mittehädavajalikke reisimist kolmandatest riikidest EL+ alale. Selles tehti selgeks, et neil on lubatud keelata välispiiridel „mitteresidentidest kolmandate riikide kodanikel riiki siseneda, kui neil esineb asjakohaseid sümptomeid või kui nad on märkimisväärselt kokku puutunud nakkusohuga ja neid peetakse ohuks rahvatervisele“ ⁽⁴⁾.

17. märtsil 2020 väljendasid riigipead ja valitsusjuhid toetust üleskutsele tugevdada välispiire, rakendades 30 päeva jooksul ajutist koordineeritud piirangut mittehädavajalikele reisimisele ELi, lähtudes komisjoni ettepaneku kohasest lähenemisest. Samuti kinnitasid riigipead ja valitsusjuhid piirihalduse suunised ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ <https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2020/03/10/statement-by-the-president-of-the-european-council-following-the-video-conference-on-covid-19/>

⁽²⁾ COM(2020) 115, 16.3.2020.

⁽³⁾ C(2020) 1753, 16.3.2020.

⁽⁴⁾ Vt suunised, punkt IV.15.

⁽⁵⁾ Kõik liikmesriigid (v.a Iirimaa) ja Schengeni lepinguga ühinenud riigid on seda reisipiirangut kohaldanud.

Lähtudes riiklikest meetmetest, mis on vastu võetud sellise koordineeritud tegevuse tagamiseks ELi välispiiridel, peaksid piirivalveametnikud komisjoni teatise kohaselt praegustes oludes keelama riiki sisenemise kõigil kolmandate riikide kodanikel, kelle reisimist ei peeta hädavajalikuks.

Et sellele tegevusele välispiiridel kaasa aidata, on Euroopa Komisjon koostanud käesolevad juhised (edaspidi „juhised“), mille aluseks on Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (Frontex) seisukohad ja mida on toetanud Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC) ning Europol.

Ühtlasi on juhised jätkuks Euroopa Ülemkogu liikmete 26. märtsi 2020. aasta ühisavaldusele, milles rõhutati vajadust suurendada jõupingutusi tagamaks, et ELi kodanikud, kes on kolmandatesse riikidesse lõksu jäänud ja soovivad koju minna, saaksid seda teha.

Juhistes antakse nõu ja praktilisi juhtnööre selle kohta, kuidas rakendada meetmeid, mille liikmesriigid ⁽⁶⁾ ja Schengeni lepinguga ühinenud riigid on teatist järgides kehtestanud.

Eelkõige on selles antud juhiseid järgmiseks:

- ajutise reisiipiirangu kehtestamine, mida kohaldatakse kõigi mittehädavajalike reiside suhtes kolmandatest riikidest EL+ alale;
- transiidikorra hõlbustamine kolmandatesse riikidesse lõksu jäänud ELi kodanike ja nende pereliikmete repatrieerimiseks;
- minimaalsed teenused konsulaatides viisataotluste menetlemiseks ning
- reisiipiirangutest tingitud viibimisaja ületamisega tegelemine, sealhulgas viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike puhul.

1. Ajutise reisiipiirangu kehtestamine, mida kohaldatakse kõigi mittehädavajalike reiside suhtes kolmandatest riikidest EL+ alale ⁽⁷⁾

a) Üldist

Schengeni piirieskirjade ⁽⁸⁾ alusel ja riiklike õigusnormide alusel, mis on kehtestatud selleks, et tagada koordineeritud tegevus võitluses COVID-19 vastu, võib keelata mitteresidentidest kolmandate riikide kodanikel riiki siseneda, kui neil esineb asjakohaseid sümptomeid või kui nad on märkimisväärselt kokku puutunud nakkushaigusega ja neid peetakse ohuks rahvatervisele.

- Schengeni piirieskirjade artikli 2 punktis 21 on „oht rahvatervisele“ määratletud järgmiselt: Maailma Terviseorganisatsiooni rahvusvahelistes tervise-eeskirjades määratletud epideemiaohuga haigused ja muud nakkushaigused või nakkuslikud parasitaarhaigused, kui nende kohta kehtivad liikmesriigi kodanike suhtes kohaldatavad kaitsesätted.
- Schengeni piirieskirjade artikli 6 lõige 1 määrab kindlaks kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise tingimused, sealhulgas tingimuse, et nad ei tohi kujutada ohtu muu hulgas rahvatervisele (artikli 6 lõike 1 punkt e).
- Schengeni piirieskirjade artiklis 14 on sätestatud, et kolmanda riigi kodanikel, kes ei vasta artikli 6 lõikes 1 sätestatud tingimustele ja kes ei kuulu artikli 6 lõikes 5 osutatud isikute kategooriatesse, ei lubata riiki siseneda ⁽⁹⁾.

⁽⁶⁾ <https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2020/03/17/conclusions-by-the-president-of-the-european-council-following-the-video-conference-with-members-of-the-european-council-on-covid-19/>

⁽⁷⁾ „EL+ alasse“ kuuluvad kõik Schengeni liikmesriigid (sealhulgas Bulgaaria, Horvaatia, Küpros ja Rumeenia) ning neli Schengeni lepinguga ühinenud riiki. Sellesse kuuluvad ka Iirimaa ja Ühendkuningriik, juhul kui nad otsustavad rakendada sama meetet.

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad).

⁽⁹⁾ Ilma et see piiraks varjupaigaõigust ja rahvusvahelist kaitset käsitlevate erisätete kohaldamist või pikaajaliste viisade andmist (kooskõlas Schengeni piirieskirjade artikli 14 lõikega 1).

Kõik sisenemiskeelu otsused peavad olema proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad ning neid tuleb rakendada nii, et oleks tagatud asjaomaste isikute inimväärikuse täielik kaitse. Meedet peetakse proportsionaalseks tingimusel, et see on võetud pärast tervishoiuasutustega konsulteerimist ning tervishoiuasutused on pidanud seda rahvatervise eesmärgi saavutamiseks sobivaks ja vajalikuks ⁽¹⁰⁾.

Praktilised juhised

Schengeni piirieskirjade V lisa B osas sisenemiskeelu vormil on põhjusena „I“ mainitud rahvatervise küsimusi. Iga liikmesriik peaks märkima viited sisenemiskeeldu käsitlevatele riiklikele õigusnormidele, viidates Schengeni piirieskirjade artikli 6 lõikele 1 ja artikli 2 punktile 21.

Selliste kolmandate riikide kodanike puhul, kes reisivad kehtiva Schengeni viisaga (Schengeni piirieskirjade artikkel 6) ning keda ei lubata riiki üksnes reisipiirangute tõttu, mida põhjendatakse ohuga rahvatervisele (riiklikud meetmed, millega tunnistatakse rahvatervisega seotud hädaolukorra olemasolu), tuleks võtta järgmisi meetmeid.

- Mõiste „asjakohased sümptomid“ tõlgendamine on väga oluline, sest COVID-19 puhul võib haiguse alguses esineda mitmesuguseid kergeid hingamisteede sümptomeid. Isikute puhul, kes on „...märkimisväärselt kokku puutunud nakkusohuga...“, tuleks järgida ECDC tehnilises aruandes esitatud liigitust „suure riskiga kontaktid“.
- Piiril tuleks täita sisenemiskeelu tüüpvorm (Schengeni piirieskirjade V lisa B osa), märkides keelu põhjusena „I“ (peetakse ohuks rahvatervisele). Selgelt tuleks märkida viide riiklikule meetmele, mis on kehtestatud selleks, et tagada koordineeritud tegevus ja määrata kindlaks mittehädavajalike reiside suhtes kohaldatavate ajutiste piirangute ulatus.
- Piirivalveametnik täpsustab vormil keeldumise põhjuse väljal „Märkused“.
- Piirikontrolle teostav piirivalveametnik lööb passi sissesõidutempli, mis tühistatakse kustutatamatut musta tinti kasutades ristiga, ning kirjutab selle vastu paremale poolele samuti kustumatu tindiga tähe „I“. Kehtivale viisale ei lööda templit „KEHTETUKS TUNNISTATUD“ või „TÜHISTATUD“ üksnes sisenemiskeelu tõttu, mille põhjendus on „I“.
- Selleks et pidada paremat arvestust sisenemiskeeldude üle, mis tulenevad mittehädavajalike reiside piirangutest, mis on tingitud rahvatervise ohust, tuleks see märkida riiklikesse piirikontrollisüsteemidesse, juhul kui seal on olemas võimalus märkida kontrollitava reisija kandesse lisateavet.
- Reisijale tuleks anda infoleht COVID-19 kohta: ECDCst saadav infograafika või infoleht.
- Terve reisija puhul ei ole vaja täiendavat sanitaarteadet naabruses asuva kolmanda riigi ametiasutustele, kuhu reisija ELi maismaa-välispiiripunktist (maantee- või raudteeliikluse puhul) või ELi mere-välispiiripunktist (nt sadamad, mis on ette nähtud regulaarseteks parvlaevaihendusteks, või muud sadamad, kus peatuvad kruisilaevad või üksikud meremehed või kaluripaadid) tagasi saadetakse.

b) Reisijad, kellel on riiki sisenemisel lubatud ületada välispiir

- (1) ELi kodanikud / Schengeni lepinguga ühinenud riikide kodanikud ja nende pereliikmed sõltumata nende kodakondsusest, elamisloaga kolmandate riikide kodanikud ja nende ülalpeetavad

Teatistes on ette nähtud, et ajutise reisipiirangu alt tuleb vabastada kõikide ELi liikmesriikide ja Schengeni lepinguga ühinenud riikide kodanikud, et nad saaksid koju tagasi pöörduda. Seda vabastust tuleb kohaldada järgmiste isikute suhtes:

- kõik ELi kodanikud ⁽¹¹⁾ ja Schengeni lepinguga ühinenud riikide kodanikud ning nende pereliikmed, olenemata nende kodakondsusest;
- kolmandate riikide kodanikud, kes on pikaajalised elanikud pikaajaliste elanike direktiivi ⁽¹²⁾ alusel, ja isikud, kes on saanud elamisõiguse muude ELi direktiivide või riigisisese õiguse alusel või kellel on riigi väljastatud pikaajaline viisa.

⁽¹⁰⁾ COVID-19 suunised piirihaldusmeetmete kohta tervise kaitsmiseks ning kaupade ja oluliste teenuste kättesaadavuse tagamiseks, C(2020) 1753 final, Brüssel, ELT C 86I, 16.3.2020, lk 1.

⁽¹¹⁾ See hõlmab ka Iirimaa kodanikke, kuna Iirimaa on liikmesriik, ehkki mitte Schengeni riik. Kuni üleminekuperioodi lõpuni tuleb Ühendkuningriigi kodanikke kohelda samamoodi nagu ELi kodanikke.

⁽¹²⁾ Nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (ELT L 16, 23.1.2004, lk 44).

San Marino, Andorra, Monaco ja Vatikani / Püha Tooli kodanikud tuleks teatistes esitatud mittehädavajalike reiside piirangu kohaldamisel võrdsustada liikmesriikide kodanikega selles mõttes, et ELi liikmesriigid peaksid lubama nende riikide kodanikel ja seal elavatel kolmandate riikide kodanikel riiki siseneda, et nad saaksid koju tagasi pöörduda.

Kõiki isikuid (s.t nii ELi ja Schengeni lepinguga ühinenud riikide kodanikke kui ka kolmandate riikide kodanikke), kes ületavad Schengeni alale sisnemiseks välispiiri, kontrollitakse piiripunktides süstemaatiliselt. Piirikontroll võib hõlmata tervisekontrolli, nagu on sätestatud suuniste ⁽¹³⁾ III jaos.

Liikmesriik peab alati riiki lubama omaenda kodanikud ja ELi kodanikud või kolmandate riikide kodanikud, kes seaduslikult elavad tema territooriumil. Siiski võivad liikmesriigid võtta asjakohaseid meetmeid, näiteks nõuda, et nende territooriumile sisenevad mittekodanikud läheksid COVID-19st mõjutatud piirkonnast tagasi pöördudes isolatsiooni või võtaksid samalaadseid meetmeid, tingimusel et liikmesriigid kehtestavad samad nõuded ka oma kodanikele.

(2) Muud kolmandate riikide kodanikud, kellel võidakse lubada ELi siseneda, hoolimata ELi välispiiri sulgemisest

Mittehädavajaliku reisimise ajutine piiramine ei tohiks kehtida isikute suhtes, kes täidavad olulist funktsiooni või vajadust, sealhulgas:

- tervishoiutöötajad, tervishoiuvaldkonna teadurid ja eakate hoolekande töötajad;
- piirialatöötajad;
- põllumajanduse hooajatöötajad;
- transporditöötajad;
- diplomaadid, rahvusvaheliste organisatsioonide töötajad, sõjaväelased ja humanitaarbitöötajad ning elanikkonnakaitse töötajad oma tööülesannete täitmisel;
- transiitreisijad ⁽¹⁴⁾;
- reisijad, kes reisivad mõjuvatel perekondlikel põhjustel;
- isikud, kes vajavad rahvusvahelist kaitset või reisivad muudel humanitaarsetel põhjustel, järgides tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet.

Isikutel, kellel on lubatud siseneda EL+ alale, tuleks teha koordineeritud ja tugevdatud tervisekontroll.

Praktilised juhised

Kui piiril kontrollitakse reisijaid, kellel on lubatud riiki sisenedes välispiiri ületada, tagavad riigi ametiasutused rangelt Schengeni piirieskirjade täitmise. Eelkõige kontrollivad nad passide, isikutunnistuste, elamislubade või muude tõendavate dokumentide ehtsust. Riikide ametiasutused viivad läbi süstemaatilised kontrollid Schengeni infosüsteemis (SIS), kuna see meede kaitseb Schengeni ala võimaliku terrorismiohu või piiriülese kuritegevuse eest. Kolmandate riikide kodanike passi lüüakse tempel.

Reisijate tervisekontroll COVID-19 suhtes hõlmab termoskaneeerimist ja/või sümptomite esinemise kontrolli. Riigi otsused sisnemismenetluste kohta tuleb ellu viia. Näiteks on mitu riiki otsustanud panna kõik nende riiki sisenevad isikud (ka omaenda kodanikud) 14 päevaks karantiini.

Liikmesriigid ja Schengeni lepinguga ühinenud riigid võivad piirata selliste piiriületuspunktide arvu, mis jäävad avatuks nendele reisijakategooriatele, kellel on endiselt lubatud Schengeni alale siseneda. **See meede võib aidata tagada, et rahvatervise meetmeid, mis on kehtestatud seoses COVID-19ga, järgitakse täielikult ning et välispiiril toimub tugevdatud ja sihipärane kontroll.** See tähendab, et liikmesriigid saavad koondada oma tööjõu selleks ette nähtud piiripunktidest, kus on olemas nõuetekohane varustus, et täielikult järgida Schengeni piirieskirju ja sanitaarseid erimeetmeid.

Liikmesriike ja Schengeni lepinguga ühinenud riike kutsutakse üles edastama selliste piiripunktide loetelu komisjonile 1. aprilliks 2020.

⁽¹³⁾ COVID-19 suunistes piirihaldusmeetmete kohta tervise kaitsmiseks ning kaupade ja oluliste teenuste kättesaadavuse tagamiseks, C(2020) 1753 final, Brüssel, (ELT C 861, 16.3.2020, lk 1).

⁽¹⁴⁾ Sealhulgas isikud, keda repatrieeritakse konsulaarabi raames.

(3) Julgeolekuküsimused

Vajaduse korral on Europol valmis nõudma, et liikmesriigid näeksid ette veel küllalisametnikke, kes teevad asjakohastes andmebaasides (nt Europoli infosüsteem, Schengeni infosüsteem, Interpol) teisest julgeolekukontrolli.

Piiriülest politseikoostööd võiks tõhustada ka kahepoolse/piirkondlikul alusel, kui konkreetne liikmesriik seda küsib ja kui see on vajalik kuritegude vastu võitlemiseks või nende ennetamiseks. Prümi otsuse artiklis 18 on sätestatud õiguslik alus piiriüleseks koostööks seoses massiürituste, samalaadsete suursündmuste ja katastroofidega ning tõsiste õnnetustega, püüdes ära hoida kuritegusid ning säilitada avalikku korda ja julgeolekut. See võimaldab kohapeale saata ametiisikuid, spetsialiste ja nõustajaid ning tarnida varustust selle liikmesriigi palvel, kelle territooriumil selline olukord on tekkinud. Europol võiks sellist toetust hõlbustada. Europol võib samuti pakkuda liikmesriikidele tugevdatud abi, et võidelda terrorismi, organiseeritud ja muude raskete kuritegudega, mis ohustavad avalikku korda ja julgeolekut.

Praktilised juhised

Liikmesriikidele tuleb meelde vajadust anda juurdepääs infosüsteemidele või ühise teabevahetuse raamistikele ning võimaldada nende kasutamist välispiiridel: Schengeni infosüsteem (SIS II); viisainfosüsteem (VIS); Eurodac-süsteem. Lisaks tuleks kasutada ka ELi-väliseid süsteeme, näiteks Interpoli varastatud ja kaotatud reisidokumentide andmebaasi.

Teiseste turvakontrollide puhul peaksid liikmesriigid kõrge riskiastmega profiilide puhul jätkama koostööd ja teabevahetust, et tagada Europoli, SISI ja Interpoli andmete optimaalne kasutamine. Kõrge riskiastmega profiilide kindlakstegemiseks tuleks edendada Europoli ja Frontexi esitatavate riskinäitajate süstemaatilist kasutamist. Järgpidevat kolmetasandilist teabevahetust tuleks rakendada eelkõige terroristidest välisvõitlejate suhtes, sest SIS II kaudu ei leia kõiki teadaolevaid kahtlusalluseid, kes on pärit väljastpoolt ELi. Seetõttu on vaja Europoli andmebaase kasutada süstemaatiliselt, et laiendada piirikontrolli ulatust SIS II süsteemi mittekuuluvatele isikutele.

Turvakontrolli tugevdamiseks võivad liikmesriigid paluda Europolilt tuge andmete jagamiseks, hankimiseks ja analüüsimiseks (sealhulgas Europoli infosüsteemi kaudu), andmehalduseks ning muuks tegevuseks ja seoses muude kriminalistikavahenditega.

c) EList lahkuda soovivate isikute väljumiskontroll

Piirivalveasutused peaksid väljumiskontrolli tehes kohaldama suuniseid järgmiselt:

- reisijatele tuleks anda teavet COVID-19 tõttu ELi mittehädavajaliku reisimise ajutise piiramise kohta. COVID-19ga seotud murettekitavad juhtumid tuleks viivitamata suunata asjaomastesse tervishoiuteenistustesse;
- kontrollida tuleks riigist väljuvate reisijate tervist, et hinnata sümptomite esinemist ja/või mõjutatud riikidest lahkuvate reisijate kokkupuudet COVID-19ga. Reisijatel, kelle puhul on kindlaks tehtud, et nad on puutunud kokku COVID-19ga või sellega nakatunud, ei tohiks lubada reisida.

EL+ kodanikele või kolmandate riikide kodanikele, kes soovivad EList lahkuda, tuleks teavet anda järgmiselt:

- isikutele tuleks anda ametlik hoiatus võimalike reisi- ja terviseküsimustega seotud meetmete kohta naabruses asuvates ELi liikmesriikides, Schengeni lepinguga ühinenud riikides ja kolmandates riikides, niivõrd kui nendest meetmetest on teatatud nõuetekohaste sidekanalite kaudu;
- ELi kodanikele ja liikmesriigis elavatele kolmandate riikide kodanikele tuleks anda ametlik hoiatus, et nende suhtes võidakse kolmandast riigist saabudes taassisenemisel kohaldada kõiki riiklikke tervisega seotud meetmeid;

- kolmandate riikide kodanikele tuleks anda ametlik hoiatus, et sisenemisel rakendatakse kehtestatud erimeetmeid, mida seega kohaldataks taassisenemisel ka nende suhtes;
- selline ametlik hoiatus peaks olema kättesaadav kõigis ELi ametlikes keeltes ja asjaomase liikmesriigiga piirneva riigi või piirnevate riikide keel(t)es ning samuti keeles, millest kolmandate riikide kodanikud aru saavad või millest nad on kõigi eelduste kohaselt võimelised aru saama.

Praktilised juhised

Kuigi liikmesriigid ja Schengeni lepinguga ühinenud riigid võivad piirata reisijatele riiki sisenemiseks avatud piiriületuspunktide arvu, peaksid nad siiski endiselt lubama reisijatel lahkuda mis tahes maismaa- või merepiiripunktist, kui reisijad lähevad sinna omaalgatuslikult ja eeldusel, et sihtriigiks olev kolmandast riigist naaberriik võtab reisijad saabumispriiripunktis vastu.

Liikmesriike ja Schengeni lepinguga ühinenud riike kutsutakse üles leppima naabruses asuvate kolmandate riikidega kokku, millised maismaa- või merepiiripunktid on sisenemis- ja/või väljumiskontrolliks endiselt avatud. Selle meetme eesmärk on vähendada nii palju kui võimalik selliste reisijate arvu, kelle puhul ELi/Schengeni piirivalveasutused on viinud lõpule väljumiskontrolli, kuid kellel seejärel ei lubata siseneda naabruses asuvasse kolmandasse riiki. Liikmesriike ja Schengeni lepinguga ühinenud riike kutsutakse üles edastama need kokkulepped komisjonile 1. aprilliks 2020.

d) Sisenemiskontrolli eelistamine arvestades sanitaarset eriolukorda

Pidades silmas liikmesriikide võimalust piirata välispiiridel reisijatele avatud piiriületuspunktide arvu, võivad liikmesriigid tugineda Schengeni piirieskirjade artiklile 9 (kontrollide ajutine leevendamine piiril), mis võimaldab välispiiril eelistada sisenemiskontrolle väljumiskontrollidele. Kooskõlas Schengeni piirieskirjadega võib välispiiridel kontrolle ajutiselt leevendada, kui esinevad erakorralised ja ettenägematud asjaolud, mille tõttu on piiriliiklus niivõrd intensiivne, et ooteaeg piiripunktis on liiga pikk ning kõik töötajate, tööruumide ja organisatsiooniga seotud ressursid on ammendatud.

Sellises olukorras tuleks kaaluda alljärgnevaid punkte.

- Riiki sisenevate isikute kontrollimist tuleks eelistada riigist lahkuvate isikute kontrollimisele.
- Ka kontrollide leevendamise korral peaksid piirivalveametnikud lööma templeid kolmandate riikide kodanike reisidokumentidesse nii sisse- kui ka väljasõidul kooskõlas Schengeni piirieskirjade artikli 9 lõikega 3.
- Kontrollide leevendamine peaks olema ajutine, seda tuleks kohandada selle põhjustanud asjaoludega ning see tuleks lõpetada järk-järgult.

Eespool nimetatud sätted ei piira sanitaarmedetmete kohaldamist liikmesriikide siseriikliku õiguse alusel.

Nõuetekohaselt tuleks arvesse võtta komisjoni teatises „Rohelise transpordikoridori rakendamise kohta piirihaldusmeetmeid käsitlevate suuniste alusel, et kaitsta inimeste tervist ning tagada kaupade ja esmatahtsate teenuste kättesaadavus“⁽¹⁵⁾ soovitatud meetmeid.

⁽¹⁵⁾ C(2020) 1897, ELT C96I, 24.3.2020, lk 1.

Praktilised juhised

Liikmesriike, kellel on vaja väljumiskontrollidele kooskõlas Schengeni piirieskirjadega ajutiselt leevendada, kutsutakse üles jätkama riiki sisenemise piirikontrollide täies ulatuses ja järgides seejuures piisavaid sanitaarmeetmeid. Seda meetet hõlbustab reisijatele avatud piiriületuspunktide arvu piiramine välispiiridel.

Teave praeguses olukorras ELi territooriumilt lahkumise tagajärgede kohta, nagu on osutatud punktis c, võiks olla üldine teave, mis on olemas eri asukohtades ning esitatud vähemalt asjaomase liikmesriigi ja naaberriigi keeltes ning lisaks inglise keeles.

- e) Välispiiridel töötavate piirivalvurite ja muude avalike teenistujate kaitseks kohaldatavad sanitaar- ja ohutusmeetmed

Liikmesriike kutsutakse üles varustama kõiki välispiiril piiri-, tolli-, sanitaar- või muude kontrollidega tegelevaid avalikke teenistujaid selliste isikukaitsevahenditega nagu maskid, kindad ja desinfitseerimisgeelid.

Praktilised juhised

Kätehügieen tähendab sagedast käte pesemist seebi ja veega või käte puhastamist alkoholilahuste ja -geelide või alkoholiga niisutatud salvrätikutega. Käsi tuleks pesta korrapäraselt seebi ja veega 20–40 sekundi jooksul. Alkoholipõhistel kätedesinfitseerimisvahenditel on ühisruumides võrreldes seebi ja veega omaid eelised, kuid selleks peaksid need sisaldama 60–85% alkoholi. Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse plakat tõhusa kätepesu kohta.

Puuduvad tõendid selle kohta, kas kogukonna tasandil on leevendusmeetmena abi sellest, kui näomaski kannavad isikud, kes ei ole haiged. Siiski on klienditeenindusega tegelevatel isikutel, kellel on palju otsekontakte, näiteks piiriagentidel, suurem oht nakatumisega kokku puutuda. Kui kasutatakse maske, tuleks järgida nende ettepanemise, eestvõtmise ja kõrvaldamise parimaid tavasid. Pärast maski eemaldamist tuleks alati järgida eespool kirjeldatud kätehügieenimeetmeid.

HAIGUSTE ENNETAMISE JA TÕRJE EUROOPA KESKUSE TEHNILINE ARUANNE – suunised mittefarmatseutiliste meetmete kasutamiseks, et 2019-nCoV mõju edasi lükata ja leevendada.

Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus töötas selle kohta välja mikrokursuse, mida võiks kasutada töötajate koolitamiseks.

Juhend isikukaitsevahendite kandmise ja eemaldamise kohta tervishoiuasutustes, kus ravitakse COVID-19 kahtlusega või kinnitatud diagnoosiga patsiente.

2. Transiit ja transiidi hõlbustamine pärast repatrieerimist

Kooskõlas Euroopa Ülemkogu liikmete 26. märtsi 2020. aasta ühisavaldusega on vaja suurendada jõupingutusi tagamaks, et ELi kodanikud, kes on kolmandatesse riikidesse lõksu jäänud ja soovivad koju minna, saaksid seda teha.

Liikmesriigid peavad hõlbustama oma kodakondsus- või elukohaliikmesriiki naasvate ELi kodanike ja nende pereliikmete (olenemata nende kodakondsusest) ning elamisloaga kolmandate riikide kodanike ja nende ülalpeetavate edasiliikumist.

See kehtib eelkõige välismaale lõksu jäänud ELi kodanike ja nende pereliikmete suhtes nende repatrieerimisel ELi, olenemata sellest, kas nad saavad kommertslendude, tšarterlendude või riigi tellitud lendudega.

Serbia, Põhja-Makedoonia, Montenegro ja Türgi kodanikke, kes liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames korraldatavates tagasisaatmise operatsioonides oma päritoluriiki tagasi pöörduvad, tuleks teatises nimetatud mittehädavajalike reiside ajutise piirangu kohaldamisel võrdsustada liikmesriikide ja Schengeni lepinguga ühinenud riikide kodanikega, sest tegemist on mehhanismis osalevate riikidega. Tuleb tagada kõigi liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames repatrieeritud isikute⁽¹⁶⁾ ja nende perekondade transiit liikmesriigist, mille välispiirilt nad sisenesisid, nende päritolukohta.

Praktilised juhised

Kuna kommertslendude kättesaadavus on vähenenud, tuleks kodanikel, kes saavad liikmesriigi lennujaama, lubada transiidi korras edasi reisida mis tahes kättesaadava transpordivahendiga. ELi-sisene transiit ei tohiks sõltuda sellest, kas kodaniku kodakondsus- või elukohajärgne liikmesriik näeb ette transpordivahendi. Eesmärk peab olema tagada, et välismaale lõksu jäänud ELi kodanikele kättesaadavaid lende kasutatakse parimal viisil ja et pardale võetaks reisijaid, kes on naasmas kõigkvalimikesse ELi sihtkohtadesse.

Liikmesriikidel palutakse teatada lennuettevõtjatele ajutise reisipiirangu eranditest, mis kehtivad koju reisivate ELi kodanike puhul. Peale selle ei saa lennuettevõtja, kes transpordib ELi kodanikke kolmandast riigist Schengeni alale, kanda Schengeni konventsiooni artikli 26 kohaselt vedaja vastutust juhtudel, kui enne lennuki pardale minekut ei ole tagatud transiit läbi lennu sihtliikmesriigi. Vedajate vastutust käsitlevaid ELi õigusnorme ei kohaldata ELi kodanike suhtes ja rahvatervise põhjustel antud sisenemiskeeldude suhtes.

Kui liikmesriik nõuab ELi kodanikelt tõendeid edasitransiidi kohta, näiteks broneeritud rongipiletit, tuleks see teave teha kättesaadavaks liikmesriikide veebisaitidel, et tagada kodanike piisav teavitamine. Sellest nõudest tuleks kohaliku konsulaarkoostöö raames teatada ka teistele liikmesriikidele, sealhulgas nende kolmandates riikides asuvatele saatkondadele ja konsulaatidele. Selleks et hõlbustada transiiti läbi liikmesriigi, tuleks ELi kodanikel lubada hankida selline tõend piiril, näiteks võimaldades neil osta rongi- või lennupileteid juba lennujaamas.

3. Minimaalsed teenused konsulaatides viisataotluste menetlemiseks

Liikmesriigid ja Schengeni lepinguga ühinenud riigid kohaldavad praegu oma välispiiridel reisipiiranguid. COVID-19 leviku tõkestamise meetmete raames on enamik Schengeni riike peatanud mittehädavajalikuks reisimiseks taotletud lühiajaliste viisade menetlemise. Schengeni riikide konsulaarasutusi kutsutakse siiski üles järgima COVID-19 hädaolukorras teatud kategooria viisataotlejate viisataotluste menetlemisel minimaalsete teenuste suuniseid. Kohaldada tuleks viisataotluste läbivaatamise üldeskirju. Neid suuniseid kohaldatakse ka siis, kui on kehtestatud ametlik esindamise kord.

Juhul, kui ametlikku korda ei ole kehtestatud, tuleks viisataotluste menetlemise üksikjuhtudel ja erakorralistel asjaoludel kohaldada ajutist esindamist, nt sõjaväelistel/julgeolekualastel tippkohtumistel osalevate töötajate puhul, kiireloomulistel meditsiinilistel põhjustel jne. Juhtumit menetlev liikmesriik peaks enne viisa andmist konsulteerima sihtliikmesriigiga.

Viisaomanikele tuleks süstemaatiliselt meelde tuletada, et neilt nõutakse piiripunktis reisi eesmärgi põhjendamist ja tõendusdokumentide esitamist. Samuti tuleks neid nõuetekohaselt teavitada asjaolust, et nad peavad läbima tervisekontrolli, ja sellest, millised on nende ELi saabumise tagajärjed (nt võimalusest, et neil tuleb minna isolatsiooni).

Teatises on loetletud mitu reisijakategooriat, kes on ajutistest reisipiirangutest vabastatud või kelle suhtes ei tuleks ajutisi reisipiiranguid kohaldada. Sellistesse kategooriatesse võivad liigituda ka reisijaid, kes on sellise kolmanda riigi kodanikud, mille puhul kohaldatakse lühiajalise viisa nõuet.

⁽¹⁶⁾ ELi liikmesriikide, Schengeni lepinguga ühinenud riikide, Ühendkuningriigi ja liidu elanikkonnakaitse mehhanismis osalevate riikide kodanikud.

Seetõttu peaksid liikmesriikide konsulaadid (ja võimalik, et ka taotlusi vastu võtavad välised teenuseosutajad) vaatamata viisaosakondade ajutisele osalisele sulgemisele jääma avatuks ning võtma vastu ja läbi vaatama viisataotlusi järgmistesse kategooriatesse kuuluvatelt reisijatelt:

- ELi kodanike pereliikmed, kelle suhtes kohaldatakse direktiivi EÜ/2004/38;
- tervishoiutöötajad, tervishoiuvaldkonna teadurid ja eakate hoolekande töötajad;
- piirialatöötajad;
- transporditöötajad;
- diplomaadid, rahvusvaheliste organisatsioonide töötajad, sõjaväelased ja humanitaarabitöötajad oma tööülesannete täitmisel;
- reisijad, kellel on vaja lennujaamade rahvusvahelistel transiidialadel Schengeni-välistel lendudel ümber istuda;
- reisijad, kes reisivad mõjuvatel perekondlikel põhjustel.

Kohaldada tuleks lühiajaliste viisade ja lennujaama transiidiviisade **taotluste läbivaatamise üldeeskirju** (viisaeeskiri).

Viisa kehtivusaeg: soovitatakse, et mitmekordsed viisad ja mitmekordse lennujaamatransiidi viisad antaks vähemalt kuueks kuuks ja lubatud viibimisajaga 90 päeva (välja arvatud lennujaama transiidiviisad).

Teave üldsusele: liikmesriigid peaksid asjasse puutuvates asukohtades üldsust viivitamata teavitama sellest, milliseid tavaid edaspidi järgitakse. Püüelda tuleks selle poole, et liikmesriigid edastavad ühesugust teavet.

Teave vastuvõtjariigile: neid suuniseid jagatakse ELi delegatsioonides kohaliku Schengeni koostöö korrespondentidega ning teavet soovitatakse jagada ka vastuvõtivate riikide pädevate asutustega.

Praktilised juhised

Selliste juhtumite esinemise korral palutakse liikmesriikidel ja Schengeni lepinguga ühinenud riikidel teatada neist riiklikele ametiasutustele, kes vastutavad nende ELi/Schengeni piiripunktide eest, kuhu reisija erakorralistel asjaoludel antud Schengeni viisaga eeldatavasti saabub.

4. Reisipiirangutest tingitud viibimisaja ületamine, sealhulgas viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike puhul

Kui lühiajalise viisaga Schengeni alal viibiv viisaomanik ei saa viisa aegumisel riigist lahkuda, võivad liikmesriikide määratud ametiasutused ⁽¹⁷⁾ viibimist pikendada maksimaalselt 90/180 päevale. Kui viisaomanikud on sunnitud riiki jääma pikendatud perioodist (90/180 päeva) kauemaks, peaksid riiklikud pädevad asutused välja andma siseriikliku pikaajalise viisa või ajutise elamisloa.

Viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikele, kes on sunnitud riiki jääma pikendatud perioodist (90/180 päeva) kauemaks, peaksid riiklikud pädevad asutused välja andma siseriikliku pikaajalise viisa või ajutise elamisloa.

Liikmesriikidel soovitatakse loobuda halduskaristuste või trahvide määramisest kolmandate riikide kodanikele, kes ei saa reisipiirangute tõttu nende territooriumilt lahkuda. Reisipiirangutest tingitud viibimisaja ületamist ei tohiks tulevaste viisataotluste menetlemisel arvesse võtta.

⁽¹⁷⁾ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/doc_centre/borders/docs/annex_27_authorities_competent_for_extension.pdf

KOMISJONI TEATIS

COVID-19 puhangu ajal töötajate vaba liikumise õiguse kasutamist käsitlevad suunised

(2020/C 102 I/03)

Covid-19 kriis on toonud kaasa enneolematud meetmed ELi liikmesriikides, sealhulgas nende sisepiiridel kontrollide taaskeskestamise.

Suunistes tervise kaitseks ning kaupade ja esmatähtsate teenuste kättesaadavuse tagamiseks ette nähtud piirihaldusmeetmete kohta ⁽¹⁾ on esitatud tõhusa piirihalduse tervikliku lähenemise põhimõtted, et kaitsta rahvatervist ja säilitada samal ajal siseturu terviklikkus. Kõnealuste suuniste punkti 23 kohaselt peaksid liikmesriigid lubama ja hõlbustama piirialatöötajate, eelkõige (kuid mitte ainult) tervishoiu- ja toidusektoris ning muude oluliste teenuste (nt lastehoid, eakate hooldus, kommunaalteenustega tegelevad elutähtsad töötajad) sektoris töötavate isikute piiriületamist, et tagada kutsealase tegevuse jätkumine.

Kuigi töötajate vaba liikumise õiguse piirangud võivad olla avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise seisukohast õigustatud, peavad need olema vajalikud, proportsionaalsed ning põhinema objektiivsetel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel.

Piirialatöötajad, lähetatud töötajad ⁽²⁾ ja ka hooajatöötajad elavad ühes, kuid töötavad teises riigis. Paljud neist on vastuvõtivate liikmesriikide jaoks üliolulised, näiteks tervishoiusüsteemi jaoks, muude oluliste teenuste osutamiseks, sealhulgas meditsiiniseadmete ja -taristu sisseesetamiseks ja hooldamiseks, või kaubatarvete tagamiseks. Seetõttu on väga oluline rakendada ELi tasandil kooskõlastatud lähenemisviisi, millega hõlbustatakse seda, et kõnealused töötajad saaksid jätkuvalt ületada sisepiire.

Tulenevalt Euroopa Ülemkogu üleskutsesest ⁽³⁾ käsitleda piiriüleste töötajate ja hooajatöötajate olukorda, kes peavad saama jätkata olulise tähtsusega tegevusi, hoides samal ajal ära viiruse edasise leviku, ja lisaks suunistele tervise kaitseks ning kaupade ja esmatähtsate teenuste kättesaadavuse tagamiseks ette nähtud piirihaldusmeetmete kohta, eelkõige nende punktile 23, kutsutakse allpool esitatud suunistega liikmesriike üles võtma konkreetseid meetmeid, et tagada ELi tasandil kooskõlastatud lähenemisviisi järgimine ⁽⁴⁾. See puudutab eespool osutatud töötajaid ja eelkõige neid, kes peavad oma töökohale jõudmiseks ületama piiri, sest nad töötavad elutähtsal kutsealadel, täites oluliste teenuste osutamisega seotud ülesandeid. See peaks kehtima ka juhul, kui eespool osutatud töötajad läbivad liikmesriiki ainult transiidi eesmärgil, et jõuda teise liikmesriiki. Käesolevate suunistega ei piirata erimeetmeid, mis on esitatud teatistes rohelise transpordikoridori rakendamise kohta ⁽⁵⁾ või suunistes lastilendude hõlbustamise kohta COVID-19 puhangu ajal ⁽⁶⁾.

Liikmesriigid peaksid kohtlema nimetatud juhistes loetletud elutähtsal kutsealadel tegutsevaid füüsilisest isikust ettevõtjaid samamoodi.

Elutähtsate kutsealade töötajad

1. Mõnes ELi piirkonnas, eelkõige piirialadel, tegutsevad piirialatöötajad elutähtsal kutsealadel, mille jaoks on takistusteta liikumine üle piiri väga tähtis. Liikmesriikide kehtestatud piiriületuspiirangud võivad põhjustada Covid-19 kriisiga võitlemisel lisaraskusi või seda isegi takistada.

⁽¹⁾ C(2020) 1753 final

⁽²⁾ Töötajad, kelle ühes liikmesriigis asuv tööandja saadab nad teenuse osutamiseks ajutiselt tööle teise liikmesriiki.

⁽³⁾ Euroopa Ülemkogu liikmete 26. märtsi 2020. aasta ühisavalduse lõik 4.

⁽⁴⁾ Juhised ELi suunatud mittehädavajalike reiside ajutise piirangu rakendamise, ELi kodanike repatrieerimise puhul transiidikorra hõlbustamise ja viisapoliitikale avalduva mõju kohta (C(2020) 2050 final) hõlmavad ka kolmandatest riikidest pärit piirialatöötajaid ja hooajatöötajaid käsitlevaid meetmeid.

⁽⁵⁾ C(2020) 1897 final.

⁽⁶⁾ C(2020) 2010 final

2. Väga oluline on, kõik elutähtsate kutsealade töötajad, sealhulgas nii piirialatöötajad kui ka lähetatud töötajad, saaksid jätkuvalt vabalt liikuda. Liikmesriigid peaksid lubama töötajatel siseneda vastuvõtva liikmesriigi territooriumile ja pääseda takistusteta oma töökohale, kui need töötajad töötavad eelkõige mõnel järgmisel kutsealal ⁽⁷⁾:
- tervishoiuspetsialistid, sh erakorralise abi tippspetsialistid;
 - hooldustöötajad meditsiiniasutustes, sh lapsehoidjad ning puudega inimeste ja eakate hooldajad;
 - tervishoiuga seotud tööstusharude teadlased;
 - farmaatsia- ja meditsiini-seadmete tööstusharu töötajad;
 - kaupade tarnimisega seotud töötajad, eelkõige need, kes osalevad ravimite, meditsiinitarvete, meditsiini-seadmete ja isikukaitsevahendite tarneahelas, sh nende seadmete paigaldamise ja hooldamise tegelevad töötajad;
 - info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid;
 - info- ja kommunikatsioonitehnoloogia tehnilised töötajad ja muud seadmete hädavajaliku hooldusega tegelevad tehnilised töötajad;
 - tehnikateaduste tippspetsialistid, nagu energeetikud, energeetikainsenerid ja elektrotehniliste alade tehnikud;
 - elutähtsa või muu olulise taristu valdkonnas töötavad isikud;
 - loodus- ja tehnikateaduste abispetsialistid (sh veejaamade tehnikud);
 - kaitseteenindajad;
 - tuletõrjujad/politseinikud/vangivalvurid/turvätöötajad/elanikkonnakaitsetöötajad;
 - toiduainete tootjad ja töötajad ning sellega seotud tegevusaladel töötajad ja hooldustöötajad;
 - toiduainete jms toodete valmistamiseks kasutatavate masinate operaatorid (sh toidukäitlejad);
 - transporditöötajad, ⁽⁸⁾ eelkõige:
 - sõiduauto-, paketauto- ja mootorrattajuhid, ⁽⁹⁾ veoauto- ja bussijuhid (s.o bussi- ja trammijuhid) ning kiirabiautojuhid, sealhulgas need, kes transpordivad liidu elanikkonnakaitse mehhanismi raames pakutavat abi, ja need, kes transpordivad repatrieeritavaid ELi kodanikke mõnest muust liikmesriigist tagasi oma päritolukohta;
 - õhusõidukipiloodid;
 - vedurijuhid; vagunijärelevaatajad, hooldustöökodade töötajad ning taristuettevõtjate töötajad, kes tegelevad liikluskorralduse ja läbilaskevõime jaotamisega;
 - mere- ja siseveelaevanduse töötajad;
 - kalurid;
 - avaliku sektori asutuste, sealhulgas rahvusvaheliste organisatsioonide töötajad, kes täidavad kriitilist funktsiooni.
3. Komisjon kutsub liikmesriike tungivalt üles kehtestama lähetatud ja piirialatöötajate korrapärasest liikumist võimaldavateks piiriületusteks konkreetsed koormused ja kiired menetlused, et tagada selliste töötajate sujuv läbipääs. Selleks võib näiteks võtta kõnealuste töötajate jaoks vajaduse korral kasutusele piiripunktides spetsiaalsed rajad või naaberliikmesriikide tunnustatud spetsiaalsed kleebid, et neil töötajatel oleks hõlpsam pääseda töökohaliikmesriigi territooriumile. Komisjon peab kiiremas korras nõu ka töötajate vaba liikumise tehnilise komiteega, et teha kindlaks parimad tavad, mida saaks kasutusele võtta kõigis liikmesriikides ja mis võimaldaksid kõnealustel töötajatel töötada elutähtsatel kutsealadel ilma liigsete takistusteta.

⁽⁷⁾ Kategooriad vastavalt mitmekeelsele oskuste, kompetentside, kvalifikatsioonide ja ametite Euroopa klassifikaatorile ESCO (*European Skills, Competences, Qualifications and Occupations*). Vt <https://ec.europa.eu/esco/portal/howtouse/21da6a9a-02d1-4533-8057-dea0a824a17a>

⁽⁸⁾ Vt täiendavad erisuunised transporditöötajate kohta dokumendis C(2020) 1897 final – komisjoni teatis roheline transpordikoridori rakendamise kohta piirihaldusmeetmeid käsitlevate suuniste alusel, et kaitsta inimeste tervist ning tagada kaupade ja esmatähtsate teenuste kättesaadavus.

⁽⁹⁾ Mootorrattajuhid üksnes siis, kui nad veavad meditsiinitarbeid, meditsiini-seadmeid või isikukaitsevahendeid.

Tervisekontroll

4. Lähetatud ja piirialatöötajatele tuleb teha tervisekontrolli samadel tingimustel kui samal kutsealal töötavatele kohalikele töötajatele.
5. Sõltuvalt olemasolevast taristust võib liikluse sujuvuse tagamiseks teha tervisekontrolli enne või pärast piiri. Liikmesriigid peaksid omavahel tegevust koordineerima, et teha tervisekontrolli ainult ühel pool piiri, et vältida kattumisi ja ooteaegu. Töötajad ei peaks tervise- ega muude kontrollide pärast sõidukist väljuma ning need kontrollid peaksid põhimõtteliselt põhinema kehatemperatuuri elektroonilisel mõõtmisel. Töötajate kehatemperatuuri ei tohiks üldjuhul samal päeval kontrollida rohkem kui kolm korda. Kui töötajal on palavik ja piirivalveasutused leiavad, et tal ei tohiks lubada reisi jätkata, peaks sellel töötajal olema juurdepääs asjakohastele tervishoiuteenustele samadel tingimustel kui töökohaliikmesriigi kodanikel. Seda isikut käsitlevat teavet tuleks jagada asjaomase naaberliikmesriigiga.
6. Rohelise transpordikoridori rakendamist käsitleva teatise punktis 19 osutatud transporditöötajate suhtes rakendatakse neis suunistes osutatud spetsiaalseid tervisekontrollimeetmeid.

Muud töötajad

7. Liikmesriigid peaksid lubama lähetatud ja piirialatöötajatel jätkata piiri ületamist töökohale minekuks, kui asjaomases sektoris töötamine on vastuvõtvast liikmesriigis endiselt lubatud.
8. Olukordades, kus töötaja kindlustusliikmesriik võib muutuda, ⁽¹⁰⁾ peaksid liikmesriigid kasutama määruse (EÜ) nr 883/2004 ⁽¹¹⁾ artiklis 16 sätestatud erandit, et säilitada asjaomase töötaja sotsiaalkindlustuskaitse muutumata kujul. Sellise erandi kasutamiseks peab tööandja esitama taotluse liikmesriigile, kelle õigusaktide kohaldamist enda suhtes töötaja soovib.

Hooajatöötajad

9. Mõni majandussektor, eelkõige põllumajandus, sõltub mitmes liikmesriigis suurel määral teistest liikmesriikidest pärit hooajatöötajatest. Et reageerida kriisist tingitud tööjõupuudusele neis sektorites, peaksid liikmesriigid vahetama teavet oma vajaduste kohta, näiteks töötajate vaba liikumise tehnilise komitee kanalite kaudu. Tuletatakse meelde, et teatavates olukordades täidavad põllumajandussektori hooajatöötajad esmatähtsaid saagikoristus-, istutus- ja hooldusülesandeid. Sellistel juhtudel peaksid liikmesriigid kohtlema neid töötajaid samamoodi nagu eespool osutatud elutähtsate kutsealade töötajaid. Liikmesriigid peaksid samuti lubama sellistel töötajatel jätkata piiri ületamist tööleminekuks, kui asjaomases sektoris töötamine on vastuvõtvast liikmesriigis endiselt lubatud. Ka peaksid liikmesriigid teavitama tööandjaid vajadusest tagada piisav tervise ja ohutuse kaitse.
10. Komisjon kutsub liikmesriike tungivalt üles kehtestama konkreetsed menetlused, et tagada sellistele töötajatele sujuv läbipääs, ning kasutab ka töötajate vaba liikumise tehnilise komitee abi, et teha kindlaks parimad tavad, mida saaks kasutusele võtta kõigis liikmesriikides, et võimaldada kõnealustel töötajatel töötada oma kutsealadel ilma liigsete takistusteta.

⁽¹⁰⁾ Kahes liikmesriigis töötamise korral, kui piirialatöötaja, kes töötab praegu nii töökohaliikmesriigis kui ka elukohaliikmesriigis ja on kindlustatud töökohaliikmesriigis seetõttu, et tema tegevus elukohaliikmesriigis ei ole märkimisväärne, on ületanud läviväärtuse 25 % tööajast tulenevalt teatavate liikmesriikide kehtestatud piirangutest.

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta.

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET